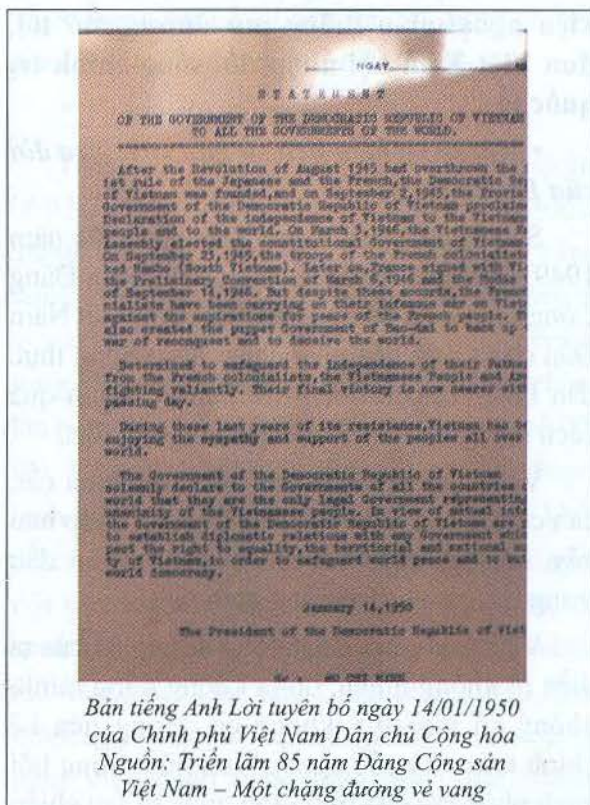

TỪ LỜI TUYÊN BỐ CÙNG CHÍNH PHỦ CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI NGÀY 14/01/1950 ĐẾN VỊ THẾ QUỐC TẾ CỦA CHÍNH PHỦ VIỆT NAM DÂN CHỦ CỘNG HÒA - MỘT BƯỚC TIẾN XA NGÀN DẶM

TRỊNH VIỆT DŨNG

Ngày 14/01/1950 đánh dấu một dấu mốc quan trọng mang tính bản lề của thắng lợi trên mặt trận ngoại giao mùa Xuân năm 1950, mở thông con đường đưa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa gắn với đại gia đình dân chủ thế giới. Đó là việc Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời Tuyên bố cùng Chính phủ các nước trên thế giới*, nói rõ chính sách ngoại giao của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa: “*Căn cứ trên quyền lợi chung, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẵn sàng đặt quan hệ ngoại giao với Chính phủ nước nào tôn trọng quyền bình đẳng, chủ quyền lãnh thổ và chủ quyền quốc gia của nước Việt Nam, để cùng nhau bảo vệ hòa bình và xây đắp dân chủ thế giới*”¹.

Ngay sau khi Lời tuyên bố này được phát đi, cùng với những hoạt động ngoại giao giàu trí tuệ và kinh nghiệm quốc tế của Chủ tịch Hồ Chí Minh, quan hệ quốc tế của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa được mở rộng và vị thế quốc tế của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nhanh chóng được xác lập và có một bước tiến xa “ngàn dặm”. Nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa từ chỗ chưa được nước nào trên thế giới công nhận, thì liền lúc có 10 nước, trong đó có hai nước lớn, nước rộng nhất là Liên Xô và đông dân nhất thế giới là Trung Quốc

Bản tiếng Anh Lời tuyên bố ngày 14/01/1950 của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
Nguồn: *Triển lãm 85 năm Đảng Cộng sản Việt Nam – Một chặng đường vẻ vang*

công nhận và đặt quan hệ ngoại giao. Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa từ chỗ phải đơn độc lãnh đạo nhân dân Việt Nam tiến hành cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược và can thiệp Mỹ ở trong thế bị bao vây, cô lập thì nay hội nhập quốc tế với tư cách là Chính phủ của một quốc gia độc lập cùng các quốc gia độc lập khác theo chế độ

chính trị xã hội chủ nghĩa. Và với sự hội nhập quốc tế này, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trở thành một thành viên có vai trò quan trọng nhất định trong “trật tự thế giới hai cực” của đời sống chính trị quốc tế, điều này cũng đồng nghĩa với việc Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trở thành tiền đồn trong phòng tuyến chống chủ nghĩa đế quốc ở Đông Nam Á, một bộ phận cách mạng thế giới và có điều kiện tiếp nhận sự ủng hộ tinh thần, nhất là viện trợ vật chất của Liên Xô, Trung Quốc.

Lời Tuyên bố ngày 14/01/1950 – Văn kiện ngoại giao thông mở đường mở lối, đưa Việt Nam hội nhập đời sống chính trị quốc tế

• Một số sự kiện lịch sử gắn với sự ra đời của Lời tuyên bố

Sau Cách mạng tháng Tám đến giữa năm 1949, nhân dân ta dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Đông Dương và Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa phải chiến đấu chống thực dân Pháp và can thiệp Mỹ, bảo vệ thành quả cách mạng trong tình thế gần như đơn độc.

Về quân sự, do chiến trường bị chia cắt, căn cứ địa chính là Việt Bắc bị quân Pháp bao vây, cô lập, quân và dân ta phải chiến đấu trong thế cầm cự vô cùng gian nan.

Về ngoại giao, hoạt động đối ngoại của ta diễn ra không nhiều, do ta không đồng minh, không có viện trợ, không có đường liên hệ chính thức ra nước ngoài. Hơn nữa, trong bối cảnh phức tạp của tình hình quốc tế sau chiến tranh thế giới thứ hai, những nỗ lực để mở cánh cửa đưa Nhà nước dân chủ cộng hòa non trẻ hội nhập cùng thế giới đã không thành, bởi những toan tính, thỏa hiệp và cạnh tranh gay gắt của các nước lớn.

Bước sang cuối năm 1949 và đầu năm 1950, tình hình chiến trường Đông Dương, cục diện thế giới và khu vực có những biến chuyển rộng lớn, sâu sắc, có lợi cho cách

mạng Việt Nam. Ở chiến trường Đông Dương, sau bốn năm chiến đấu, lực lượng kháng chiến của Việt Nam đã trưởng thành, uy tín của Việt Nam đã tăng lên, liên minh chiến đấu của ba nước Đông Dương ngày càng được củng cố. Ngược lại, ở phía bên kia chiến tuyến, thực dân Pháp - kẻ thù chính của dân tộc Việt Nam ngày càng lún sâu vào khủng hoảng toàn diện, bộ máy chiến tranh của Pháp ở Đông Dương có những xáo trộn lớn. Ở Châu Âu, Liên Xô thực hiện thắng lợi kế hoạch năm năm 1946 – 1950 và khắc phục được hậu quả chiến tranh nặng nề. Các nước dân chủ nhân dân ở Đông Âu nhận được sự giúp đỡ của Liên Xô cũng đã vượt qua giai đoạn khó khăn về kinh tế, chính trị, xã hội và chuyển dần lên xây dựng chủ nghĩa xã hội. Ở Viễn Đông, cuộc chiến tranh cách mạng của nhân dân do Đảng Cộng sản Trung Quốc lãnh đạo giành thắng lợi. Ngày 01/10/1949, nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa ra đời. Thắng lợi của cách mạng Trung Quốc đã làm nghiêng cán cân lực lượng quốc tế về phía các lực lượng hòa bình và tiến bộ. Ngày 03/10/1949, Liên Xô công nhận và thiết lập quan hệ ngoại giao với Chính phủ Trung Quốc. Tiếp theo đó là hàng loạt các nước trong phe xã hội chủ nghĩa công nhận và đặt quan hệ ngoại giao với nước này. Từ đây, hành lang địa lí – chính trị của phe xã hội chủ nghĩa được mở rộng đến tận biên giới Việt – Trung.

Nhận thức được những thời cơ mới đang xuất hiện trong tình hình thế giới và khu vực có lợi cho cuộc kháng chiến chống Pháp của nhân dân ta, Đảng Cộng sản Đông Dương và Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhanh chóng đẩy mạnh hoạt động đối ngoại, trước hết là với Trung Quốc và Liên Xô, sau là các nước khác trong phe xã hội chủ nghĩa, đồng thời tranh thủ sự đồng tình, chi viện quốc tế để thúc đẩy cuộc kháng chiến của dân tộc ta đi đến thắng lợi.

Đầu năm 1950, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã bí mật lên đường đi thăm Trung Quốc và Liên

Xô để củng cố và mở rộng quan hệ ngoại giao². Người đã hội đàm với Mao Trạch Đông, Stalin cùng với các nhà lãnh đạo khác của Đảng và Nhà nước Liên Xô, Trung Quốc về các vấn đề liên quan đến cuộc kháng chiến ở Việt Nam. Những hoạt động của Chủ tịch Hồ Chí Minh về ngoại giao đã tranh thủ thêm sự đoàn kết và viện trợ quốc tế, tạo điều kiện thúc đẩy cuộc kháng chiến tiến lên. Sau chuyến đi thăm bí mật của Chủ tịch Hồ Chí Minh, quan hệ ngoại giao giữa nước ta và các nước Trung Quốc, Liên Xô và các nước trong phe xã hội chủ nghĩa có bước phát triển nhanh chóng.

Ngày 14/01/1950, thực hiện chủ trương đẩy mạnh các hoạt động đối ngoại để mở rộng liên minh với các nước dân chủ, tìm kiếm tranh thủ thêm thật nhiều sự giúp đỡ của nước ngoài để mau thắng thực dân Pháp, Chủ tịch Hồ Chí Minh ra *Lời tuyên bố cùng các chính phủ các nước trên thế giới*, nói rõ chính sách ngoại giao của Chính phủ nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa: “*Căn cứ trên quyền lợi chung, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẵn sàng đặt quan hệ ngoại giao với Chính phủ nước nào trọng quyền bình đẳng, chủ quyền lãnh thổ và chủ quyền quốc gia của nước Việt Nam, để cùng nhau bảo vệ hòa bình và xây đắp dân chủ thế giới*”. Nói về sự ra đời của *Lời Tuyên bố* này, Ban Thường vụ Trung ương Đảng viết: “*Sự quyết định và những lời tuyên bố là một bước mới trong chính sách ngoại giao của Chính phủ ta. Chính sách ngoại giao của Chính phủ ta vẫn là liên minh với các nước dân chủ và kiến lập ngoại giao với bất cứ nước nào trọng quyền bình đẳng, chủ quyền lãnh thổ và chủ quyền quốc gia của nước ta, kiếm thêm thật nhiều vây cánh và sự giúp đỡ bên ngoài để mau thắng thực dân Pháp. Trước kia Chính phủ ta chưa tuyên bố rõ chính sách ấy vì ta ở trong hoàn cảnh bị bao vây. Đến nay nhờ những thắng lợi của ta đã thu được trong*

ba năm toàn quốc kháng chiến, nhờ thắng lợi vĩ đại của cách mạng Trung Quốc, khiến sự tương trợ quốc tế đối với ta có điều kiện thực hiện một cách cụ thể, nên ta đã có thể tuyên bố rõ chính sách của ta”³.

Với chính sách ngoại giao này, ta đã mở thông được con đường đưa nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa với tư cách một quốc gia độc lập hội nhập cùng các quốc gia độc lập khác trong hàng ngũ các nước dân chủ nhân dân trên thế giới.

**** Thông tin về tài liệu và nội dung chính của Lời Tuyên bố ngày 14/01/1950***

**** Thông tin về tài liệu***

Tài liệu lưu trữ *Lời Tuyên bố* ngày 14/01/1950 sử dụng trong bài viết này được chúng tôi tiếp nhận từ “*Triển lãm 85 năm Đảng Cộng sản Việt Nam – Một chặng đường vẻ vang do Cục Lưu trữ*” Văn phòng Trung ương Đảng và Bảo tàng Hồ Chí Minh tổ chức đầu năm 2015. Tài liệu lưu trữ này gồm có 02 bản: Bản thứ nhất viết bằng tiếng Anh, được đánh bằng máy đánh chữ, trình bày trên khổ giấy A4, có một số các yếu tố về thể thức của một văn bản ngoại giao đã được mẫu hóa, ví dụ như tên cơ quan ban hành văn bản (“*Chánh phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa*”), tiêu ngữ (“*Độc lập – Tự do – Hạnh phúc*”), viết bằng tiếng Việt, canh giữa trang giấy, dưới gạch chân bằng đường thẳng kéo dài, sau đó đến tên loại văn bản, nội dung văn bản viết bằng tiếng Anh, ngày tháng năm ban hành, cuối văn bản đề tên và chức vụ nhà nước của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Bản thứ 2 là bản viết bằng tiếng Việt, cũng được đánh bằng máy đánh chữ, trình bày trên khổ giấy A5, không có các yếu tố thể thức văn bản như bản thứ nhất, bên góc trái phía cuối lề văn bản có bút tích ghi “trích

báo cáo ngày 21/01/1950”. Bên cạnh việc sử dụng những tài liệu lưu trữ trên, chúng tôi tham khảo thêm nội dung toàn văn Lời Tuyên bố đăng trên trang nhất Báo sự thật, số 127, ra ngày 25/01/1950, trên website của Thư viện Quốc gia Việt Nam, phần Báo – Tạp chí cơ sở dữ liệu toàn văn⁴; Sách: Hồ Chí Minh toàn tập, tập 6, năm 1950 – 1952. Nxb Chính trị Quốc gia, H:2000, tr 7 - 8.

* Nội dung chính của Lời Tuyên bố ngày 14/01/1950

Toàn văn của Lời Tuyên bố tuy ngắn gọn, súc tích, chỉ có 313 từ (bản tiếng Việt), nhưng hàm chứa rất nhiều nội dung quan trọng về chính sách ngoại giao của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa với Chính phủ các nước trên thế giới. Các nội dung chính cụ thể như sau:

Về địa vị pháp lý của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa - chính thể dân chủ cộng hòa đầu tiên ở Việt Nam, nhân tố chủ chốt quyết định chính sách đối ngoại của quốc gia, là nội dung đầu tiên mà Lời tuyên bố đề cập và khẳng định: “Sau khi Cách mạng tháng Tám năm 1945 đã đánh đổ nền thống trị của đế quốc Nhật và Pháp ở Việt Nam, nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa thành lập. Ngày 02/9/1945, Chính phủ lâm thời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa phát biểu bản Tuyên ngôn Độc lập trước quốc dân Việt Nam và thế giới. Ngày 02/3/1946, Quốc hội (Quốc dân đại hội) Việt Nam bầu Chính phủ chính thức của nước Việt Nam”⁵.

Như vậy, rõ ràng là, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là đại diện hợp pháp duy nhất của nhân dân Việt Nam có đầy đủ tư cách và năng lực (2 yếu tố chính yếu tạo nên địa vị pháp lý của một quốc gia). Về tư cách, như khẳng định của Lời Tuyên bố, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là cơ quan hành

pháp và là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, do Quốc hội bầu ra (trước là Chính phủ Lâm thời, do Quốc dân đại hội). Về năng lực, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đại diện cho nguyện vọng và ý chí của toàn thể nhân dân Việt Nam, thực hiện nhiệm vụ chèo lái con thuyền quốc gia, phát huy trí tuệ, tài lực, vật lực toàn dân vì sự nghiệp chung “trong thì kiến thiết, ngoài thì tranh thủ độc lập và thống nhất của nước nhà”⁶. Như vậy, với tư cách và năng lực, Chính phủ Việt Nam Dân Chủ Cộng hòa khác biệt hoàn toàn với chính phủ Bảo Đại, một chính phủ “bù nhìn” do thực dân Pháp và can thiệp Mĩ dựng lên: “để dùng làm lợi khí xâm lược Việt Nam và lừa gạt thế giới”⁷:

Mục tiêu và chính sách ngoại giao của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, Lời Tuyên bố viết: “Quyết bảo vệ nền độc lập của Tổ quốc chống thực dân Pháp, nhân dân và quân đội Việt Nam đương chiến đấu anh dũng và ngày càng gần thắng lợi cuối cùng. Trải qua mấy năm kháng chiến, nước Việt Nam từng được nhân dân toàn thế giới đồng tình và ủng hộ. Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa tuyên bố với Chính phủ các nước trên thế giới rằng: Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là Chính phủ hợp pháp duy nhất của toàn thể nhân dân Việt Nam. Căn cứ trên quyền lợi chung, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẵn sàng đặt quan hệ ngoại giao với Chính phủ nước nào trọng quyền bình đẳng, chủ quyền lãnh thổ và chủ quyền quốc gia của nước Việt Nam, để cùng nhau bảo vệ hoà bình và xây đắp dân chủ thế giới”⁸.

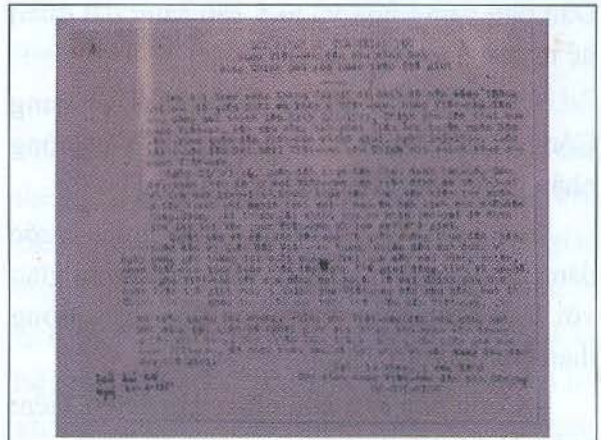
Như vậy, với nội dung trên, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa nói rõ với thế giới rằng: Việt Nam sẵn sàng hội nhập với đời sống ngoại giao quốc tế vì mục tiêu và lợi

ích của quốc gia, “*bảo vệ nền độc lập của Tổ quốc, chống thực dân*” vì nền hòa bình, dân chủ tiến bộ trên thế giới - mục tiêu chung của cách mạng thế giới. Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sẵn sàng đặt quan hệ ngoại giao với Chính phủ các nước trong liên minh dân chủ nhân dân trên thế giới, dựa trên nguyên tắc “*Chính phủ nước nào tôn trọng quyền bình đẳng, chủ quyền lãnh thổ và chủ quyền quốc gia của Việt Nam*”.

Về nguyên tắc “*tôn trọng quyền bình đẳng*” có nghĩa là, trong quan hệ quốc tế, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có quyền tự quyết định chính sách đối ngoại của mình mà không có sự áp đặt từ bất cứ quốc gia nào. Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có quyền độc lập trong quan hệ quốc tế với tất các quốc gia, dù đó có là quốc gia lớn hay nhỏ, giàu hay nghèo, mạnh hay yếu. Điều đó cũng có nghĩa là Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là nước ngang hàng với các nước khác trong đại gia đình dân chủ thế giới.

Về nguyên tắc “*trọng chủ quyền lãnh thổ và chủ quyền quốc gia của quốc gia Việt Nam*” có nghĩa là, trong phạm vi lãnh thổ của mình, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có quyền tối thượng về lập pháp, hành pháp và tư pháp mà không có bất kỳ sự can thiệp nào từ bên ngoài, đồng thời được tự do lựa chọn phương thức thích hợp nhất để thực thi quyền lực trong phạm vi lãnh thổ của mình.

Về tinh thần đoàn kết quốc tế: Lời tuyên bố cũng đề cập đến sự đồng tình và ủng hộ nhân dân toàn thế giới với sự nghiệp kháng chiến chính nghĩa của nhân dân Việt Nam trong 4 năm đầu kháng chiến chống Pháp. Đồng thời thể hiện tinh thần đoàn kết quốc tế của Việt Nam khi bày tỏ mong muốn được hợp tác với các nước để cùng nhau bảo vệ hòa

*Bản tiếng Việt Lời tuyên bố ngày 14/01/1950 của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa
Nguồn: Triển lãm 85 năm Đảng Cộng sản Việt Nam – Một chặng đường vẻ vang*

binh và xây đắp dân chủ thế giới.

Vị thế quốc tế của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa sau ngày Lời Tuyên bố ra đời

Sau khi Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra Lời tuyên bố cùng Chính phủ các nước trên thế giới, quan hệ quốc tế của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa bước vào giai đoạn mới, vị thế của Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trên trường quốc tế nhanh chóng được xác lập và có một bước tiến xa “ngàn dặm”.

Cũng ngay sau khi Lời Tuyên bố ra đời, cùng với những hoạt động ngoại giao giàu trí tuệ và kinh nghiệm quốc tế của Chủ tịch Hồ Chí Minh, cánh cửa đưa Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa với tư cách một quốc gia độc lập hội nhập cùng các quốc gia độc lập khác trong hàng ngũ dân chủ thế giới được mở rộng hơn bao giờ hết. Lần lượt các nước dân chủ nhân dân trên thế giới đã chính thức công nhận nền độc lập của Việt Nam và kiến lập quan hệ ngoại giao với Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa :

- Ngày 18/01/1950, nước Cộng hòa nhân dân Trung Hoa công nhận nước Việt Nam

Công bố - Giới thiệu tài liệu lưu trữ

Dân chủ Cộng hòa và tỏ ý sẵn sàng đặt quan hệ ngoại giao cấp Đại sứ;

- Ngày 30/01/1950, Chính phủ Liên bang Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Xô Viết công nhận nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa⁹.

Sau Liên Xô và Trung Quốc nhiều nước dân chủ nhân dân khác đã kiến lập ngoại giao với Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ngay trong tháng đầu năm 1950;

- Cộng hòa dân chủ nhân dân Triều Tiên: ngày 31/01/1950;

- Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Tiệp Khắc và Cộng hòa Dân chủ nhân dân Đức ngày: 02/02/1950;

- Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Rumania: ngày 03/02/1950;

- Ba Lan và Hungary: ngày 04/02/1950;

- Bulgaria: ngày 08/02/1950;

- Albania: ngày 13/03/1950.

Đánh giá về sự kiện to lớn mang tính bước ngoặt này, Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: *“Mấy năm kháng chiến đã đưa lại cho nước ta một thắng lợi to lớn nhất trong lịch sử nước Việt Nam, tức là hai nước lớn trên thế giới Liên Xô và Trung Quốc dân chủ và các nước dân chủ mới đã thừa nhận nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa là nước ngang hàng trong đại gia đình dân chủ thế giới. Nghĩa là ta đã đứng hẳn về phe dân chủ và nhập vào khối tám trăm triệu nhân dân chống đế quốc.”*¹⁰.

Như vậy, với việc có 10 nước, trong đó có hai nước lớn (đất nước rộng nhất thế giới là Liên Xô và nước đông dân nhất thế giới là Trung Quốc) công nhận và thiết lập ngoại giao, một nhà nước dân chủ cộng hòa đầu tiên ở Việt Nam đã chính thức được thế giới thừa nhận sau gần 05 năm bị cô lập về chính trị, quân sự, ngoại giao,... Với thế giới bên ngoài,

Việt Nam đã tạo được bước ngoặt mới trong lịch sử quan hệ ngoại giao trên trường quốc tế, tạo nên vị thế mới đánh dấu bước chuyển biến quan trọng của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp mà dân tộc Việt Nam đã thực hiện gần 5 năm qua. Đây cũng là sự kiện đánh dấu bước hội nhập đầu tiên của Việt Nam vào khối các nước xã hội chủ nghĩa.

Việc Liên Xô, Trung Quốc và các nước dân chủ nhân dân thừa nhận và đặt quan hệ bang giao với Việt Nam đã chứng tỏ phe dân chủ thế giới do Liên Xô lãnh đạo quyết tâm giúp đỡ Việt Nam, xác lập vị thế của Việt Nam một cách công khai và chính thức trong hàng ngũ các nước dân chủ thế giới. Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trở thành một thành viên có vai trò quan trọng nhất định trong “trật tự thế giới hai cực” của đời sống chính trị quốc tế, trở thành tiền đồn trong phòng tuyến chống chủ nghĩa đế quốc ở Đông Nam Á, một bộ phận cách mạng thế giới được sự ủng hộ của các nước anh em, bạn bè thế giới và nhận viện trợ từ hai đồng minh “không lồ”, Liên Xô và Trung Quốc.

Với vị thế mới này, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa có những điều kiện quốc tế thuận lợi để tranh thủ sự ủng hộ và giúp đỡ của các nước xã hội chủ nghĩa đối với công cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và can thiệp Mĩ. Điều đó đồng thời tạo điều kiện thuận lợi để chúng ta hòa vào cuộc đấu tranh của nhân dân thế giới một cách trực tiếp có hiệu quả. Song với vị thế mới này, chúng ta cũng được đặt vào những thời cơ và thách thức lớn hơn nhiều so với một cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc thông thường, cuộc kháng chiến của nhân dân ta đã trở thành vấn đề quốc tế giữa hai phe xã hội chủ nghĩa và tư bản đế quốc¹¹.

Trong cuộc kháng chiến chống Pháp,

đường lối mở rộng quan hệ quốc tế, liên minh hợp tác với các nước, tranh thủ sự ủng hộ, giúp đỡ của bạn bè quốc tế, hay nói cách khác là đường lối đoàn kết quốc tế là một trong những yếu tố quyết định vào thắng lợi của dân tộc Việt Nam. Việc Đảng Cộng sản Đông Dương và Chủ tịch Hồ Chí Minh thực hiện chủ trương liên minh với các nước dân chủ, đứng hẳn về phe Liên Xô, Trung Quốc và các nước xã hội chủ nghĩa là một quyết sách đúng đắn, phù hợp thời và thế, với điều kiện hoàn cảnh cụ thể của đất nước ta khi đó.

Từ quyết sách đúng đắn trên, dưới sự lãnh đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh, Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa mà trực tiếp là Bộ ngoại giao đã cụ thể hóa thành những chính sách ngoại giao quan trọng, tạo nên những bước ngoặt lớn trong công tác đối ngoại. Và một trong chính sách quan trọng đó là Lời Tuyên bố của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa với Chính phủ các nước trên thế giới ngày 14/01/1950 - một văn kiện ngoại giao lịch sử. Đây là văn kiện ngoại giao thể hiện rõ quan điểm, đường lối và thái độ ngoại giao nhất quán với các nước trên thế giới của Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Để rồi sau đó, cùng với những hoạt động ngoại giao giàu trí tuệ và kinh nghiệm quốc tế của Chủ tịch Hồ Chí Minh và những nỗ lực của Bộ Ngoại giao, vị thế của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa trên trường quốc tế có một bước tiến xa “ngàn dặm”, khi chính thức hội nhập vào đời sống chính trị quốc tế với tư cách của một quốc gia độc lập, ngang hàng với các quốc gia độc lập khác trong phe dân chủ theo chế độ chính trị xã hội chủ nghĩa. Đồng thời, Việt Nam Dân chủ Cộng hòa đã trở thành một nước có vai trò quan trọng nhất

định trong phòng tuyến chống chủ nghĩa đế quốc ở Đông Nam Á.

Lịch sử đấu tranh của Việt Nam và khối các nước dân chủ trên thế giới nửa cuối của thế kỷ XX đã minh chứng cho tính đúng đắn của những quyết sách, chính sách ngoại giao của Đảng Cộng sản Đông Dương và Chủ tịch Hồ Chí Minh. Với sự và ủng hộ của cả hệ thống xã hội chủ nghĩa, nhất là sự viện trợ không lờ từ hai đồng minh Liên Xô và Trung Quốc, dân tộc Việt Nam ta đã không chỉ đánh thắng cuộc chiến tranh tái chiếm Đông Dương của thực dân Pháp 4 năm sau đó mà còn làm nên những chiến thắng vĩ đại nhất thế kỉ XX ■

Chú thích:

1. Lời Tuyên bố ngày 14/01/1950 của Chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Nguồn: Triển lãm 85 năm Đảng Cộng sản Việt Nam – Một chặng đường vẻ vang
2. Bộ Ngoại giao. Bộ Ngoại giao 70 năm xây dựng và phát triển (1945 – 2015), Nxb. Chính trị Quốc gia – Sự thật, H-2015, trang 90 -91
3. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đảng toàn tập, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2001, t.II, tr.14-16
4. <http://baochi.nlv.gov.vn/>
5. Tài liệu đã dẫn. Nguồn: Cục Lưu trữ Văn phòng Trung ương Đảng và Bảo tàng Hồ Chí Minh
6. Lời tuyên bố trước Quốc hội của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Báo Điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam. Link: <http://123.30.190.43/tiengviet/tulieuvankien/>
7. Tài liệu đã dẫn. Nguồn: Triển lãm 85 năm Đảng Cộng sản Việt Nam – Một chặng đường vẻ vang
8. Tài liệu đã dẫn. Nguồn: Triển lãm 85 năm Đảng Cộng sản Việt Nam – Một chặng đường vẻ vang
9. Bộ Ngoại giao. Bộ Ngoại giao 70 năm xây dựng và phát triển (1945 – 2015), Nxb Chính trị Quốc gia – Sự thật, H-2015, tr92
10. Lời kêu gọi nhân kỷ niệm cách mạng tháng Tám và ngày độc lập. Hồ Chí Minh toàn tập, tập 4. Nxb. \ Quốc gia, H-2000, tr81-82
11. Xem thêm: Đào Đức Thuận. Vấn đề quốc tế hóa “Chiến tranh Đông Dương” 65 năm nhìn lại. Tạp chí Văn thư – Lưu trữ Việt Nam, số 9/2015, tr59-63.